

Landsbókasavnið lænt bókur út í 165 ár:

Eisini sjómaðurin í Barentshavinum

Tað er nógv at hugsa um, tá Landsbókasavnið skal velja út bókur, bæði skúlanæmingar í Tjørnuvík, næmingar á Fróðskaparsetrinum og einstaklingar. Tí mugu vit eisini ansa eftir at vit ikki verða ov háfløygð í okkara innkeypum, sigur Martin Næs, landsbókavørður

Fyri 165 árum síðani varð bókasavn sett á stovn í Føroyum, og tá vóru bert tveir føroyskar bókur til. Um hetta mundið báðu 6000 fólk í Føroyum, og bert eini 300 í Havn, har bókasavnið fekk egin hús.

Tað vóru embætismenn í Føroyum, sum komu við uppskotinum at stovna bókasavn. Kanska hava embætismenn tá havt tørv á bókum, og hava tí skundað undir at bókasavn varð sett á stovn, sigur Martin Næs, landsbókavørður.

Útlendingar eggjaðu teimum til at fara undir bókasavn. Serliga var tað danin C. C. Rafn, sum gjørdi stórt arbeiði av slíkum slag. Hann var eisini stig-takari til bókasavnið í Grønlandi og Íslandi í 1820-árunum.

Tey bygdu eitt hús sum var 50 fermetrar til støddar, sum er til enn. Tað stendur aftan fyri Quillingsgarði í Havn, har landsbókasavnið var til 1931, tá gamla landsbókasavnið á Debesartøð

varð bygt.

130.000 bókur

Landsbókasavnið flutti í nýggju húsini í 1980. Tey eru 2000 fermetrar til støddar. Á Landsbókasavninum eru í dag 130.000 bókur, umframt bl'ð og tíðarrit. 3000 bókur eru útkomnar á føroyskum síðani 1822.

Martin Næs sigur, at meir enn helvtin av føroysku bókunum eru komnar seinastu 13 árin.

Martin Næs: - Hetta árið verður heldur ikki nakad rakar, hvat bókaútgávu viðvíkur.

- Hvussu hevur bókin tað í dag?

- Livimáttin er góður, um vit hugsa um, hvussu annars stendur til í samfelagnum. Bókaútgávurnar eru ikki higartil merktar av kreppuni í landinum. Tað kann hugast, at tað kemst av, at bókin sum soleiðis, ikki er ein handilsvara í Føroyum, og at tað eru hugsjónarfólk sum arbeiða við bókaútgávu.

Von at arbeiða við undirskoti

- Tá tað ikki snýr seg um at gera eina vøru, sum skal hava yvirskot, verður bókaútgávan kanska ikki so merkt av vánaligu tíðunum, men tað er tó ein spurningur um tíð, hvussu leingi tað ber til, heldur Martin Næs.

Fólk, sum arbeiða við bókaútgávu í Føroyum eru stórt sæð von at arbeiða við undirskoti, og tí loypir kreppan kanska ikki hvøkk á tey í fyrsta umfari.

- Ein fyrimunur var tað kortini fyri bókasavnið, at bókur sluppu undan MVG gjaldinum. Tað ger tað lættan hjá okkum at verðveita virksemd, eisini tí vit nú fáa minni pening at arbeiða við.

- Bókasavn hava onga inntøku, og fáa bert pening úr landskassanum til at taka. Tí kann tað stundum vera strævið hjá okkum at fáa endarnar at rokka. Hóast vit ikki hava ráð at keypa so nógv bókur longur, so koma tað framvegis eins

nógvar bókur út í londunum kring okkum. Tað er ein spurningur um prioritering og at velja rett, tá bókainnkeyp skulu gerast.

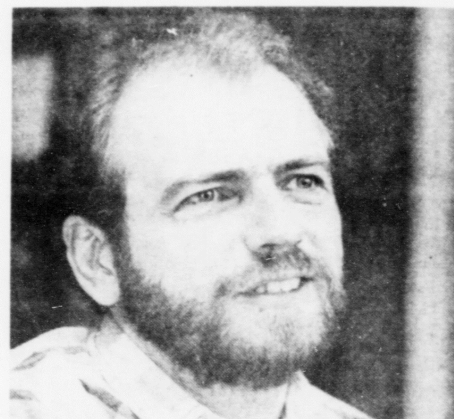
Bókabýti

- Vit hava bókur av øllum sløgum og tungumálum, men dentur verður lagdur á at hava norðurlendskar bókur. Fróðskaparfelagið og Landsbókasavnið samstarva eisini um bókabýti við bókasavn í øðrum londum.

- Tað er at vit senda teimum føroyskar bókur ókeypis, sum koma út í Føroyum, móti at vit fáa bókur aftur fyri frá teimum. Á henda hátt fáa vit umleið 30 - 50 bókur árliga úr øllum norðurlondum. Tað er ein stór hjálp, av tí at jättanin hjá okkum er lækkað við 40% síðani 1988, sigur Martin Næs.

Hvørji viðskiftafólk vitja hjá tykkum?

- Tað koma nógv ymisk fólk at læna bókur hjá okkum, frá børnum til eldri fólk,

Martin Næs, landsbókavørður: - Vit hava ikki møguleika at lesa tær bókur útlendsku bókurnar, men hava bert ummælini at meta okkum eftir. Ívassum bókaummæli gera ofta, at vit ikki keypa bókina, tí vit skulu spara

so vit hava nógv at hugsa um, tá vit skulu keypa nýggjar bókur.

Senda sjómonnum bókapakkar

- Vit skulu hugsa um sjó-fólk í Barentshavinum, skúlabørn í Tjørnuvík og næmingarnir á Fróðskaparsetrinum og onnur ung-fólk undir útbúgving, umframt einstaklingar. Tí skal úrvalið verða á breiðum grundarlag, og tað kann eisini vera torført at hava við at gera

- Hava tit bókur til einhvønn tørv?

- Tað er ein spurningur um prioritering, men vit kunnu ongantíð nokta allan tørv, sum fólk hava.

- Hava vit ikki eina bók, sum fólk spyrja eftir, biðja vit fólk venda sær til Býar-bókasavnið, ella vit kunnu umbiðja okkum eina bók til láns úr Danmark.

Jättanin til landsbókasavnið í ár er 4,1 mió. krónur til rákstar. Av hesi upphædd eru 144.000 krónur til bókakeyp og 200.000 til tíðarrit, so tað er avmarkað, hvussu breitt úrval vit kunnu hava.

Skrásetingararbeiðið

Bókaútlánið er økt seinastu tíðina, nú fólk kanska hava betri stundir, og kanska ikki so nógvan pening millum hendur.

Týðandi partur í arbeiðinum á Landsbókasavninum er eisini at skráseta alt tilfar, sum kemur inn á stovnin.

- Fólk kanska hava møguleika at leita fram til eina grein í Síðalín, Dimmalætting ella øðrum bløðum, sum tey ikki annars hava møguleika at fáa fatur í.

- Keypa tit alt slag av bókmentum, eisini lættisoppatilfar?

- Vit royna at halda eitt ávíst bókmentligt støði. Endamálið er at hava høvudsverkin í norðurlendskum bókmentum, umframt fakkbókmentur o.a.

- Tað er kortini ringt at meta um, tá nýggjar bókur skulu keypast.

Eitt nú um ein nýggjur rit-høvundur gevur skaldsøgu út, so er ilt at vita, um hetta gerst ein "klassikari".

- Vit hava ikki møguleika at lesa tær útlendsku bókurnar, men hava bert ummælini at meta okkum eftir. Ívassum bókaummæli gera ofta, at vit ikki keypa bókina, tí vit skulu spara.

- Vandi er fyri, at vit missa vanliga lánaran av hesum, og tí mugu vit ansa eftir, at vit ikki gerast alt ov háfløygð í okkara bókaummæli.

- Kemur tað fyrri, at tit ikki hava keypt bók, sum avgjort átti at verði á hesum savni?

- Vit skulu velja millum fleiri hundrad bókartilfar hvørja viku, og tí kemur tað sjálvandi fyrri, at vit meta skeivt.

- Í gjár fekk eg eina bók upp í hondina, sum bók-bindarin hevði fingið at binda inn fyri eitt bókasavn á bygð. Hetta var fakkbók um nútíðar russiska samfelagið, sum vit avgjort skuldu hava keypt, bert fyrri at nevna dómi.

- Hvørjar bókur verða mest útlentar hjá tykkum?

- Tað er serliga føroysku bókmentirnar, sum eg vil umrøða her. Eitt nú "Undir Sudurstjørnum" eftir Gunnar Hoydal, og "Blíð er summarnátt á landi" eftir Jógvan Isaksen.

Føroyskar bókur nógv umbiðnar

- Í løtuni er eftirspurningurin eftir nýggjastu skaldsøguni "Ein mamma er ein mamma" eftir Oddvør Johansen stórur. Hon verður nú innbundin og til láns ein av fyrstu døgnum.

Seinastu tíðina eru upplatingartíðin á Landsbókasavninum minni mundaði, orsakað av sparingum.

Martin Næs sigur, at tað hevur verið neyðugt, tí stovnurin hevur spart so nógv starvsfólk burtur.

- Í 1988 vóru 20 starvsfólk á Landsbókasavni-

